

Handläggare
Elisabeth Ek
Antikvarie, Stadsmuseet
Kulturmiljö**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Hasselbacken 1, Hazeliusbacken 20, Djurgården Ärendet avser Nybyggnad av hotellpaviljonger för Hasselbacken Sbk dnr 2026-05243

Synpunkter i sammanfattning

Stadsmuseets samlade bedömning är att föreslagna hotellpaviljonger kan tillstyrkas. Förslaget följer syftet med detaljplanen och bestämmelserna i den.

Det är positivt att Hasselbacken kan fortsätta att utvecklas för nöjeslivet i Evenemangsparken och museet anser att platserna är lämpliga för nya byggnader då de har historisk hävd.

Föreslagna åtgärder

Förslaget innebär uppförande av två nya hotellpaviljonger på platsen för befintlig parkering och framför tillbyggnaden från 1992. Platserna har tidigare varit bebyggda med Gubbhyllan och Moriska paviljongen. Paviljongerna är runda till formen och två respektive tre våningar höga och utförda i trä. De är försedda med balkonger.

Bakgrund

Gällande detaljplan, 2018-00710, togs fram i syfte att bland annat utöka byggrätten på Hasselbacken. Den vann laga kraft 2025-10-08.

Kulturförvaltningen yttrade sig i behovsbedömningen av aktuell detaljplan, 2020-09-02 med samma dnr, samt i samrådsskedet, 2021-04-29 och granskningsskedet, 2022-03-28. Det bedömdes möjligt att i begränsad omfattning pröva nya byggrätter inom fastigheten Hasselbacken 1. Lägen som bedömdes möjliga var nuvarande platsen för parkeringen, f.d. ”Gubbhyllan” samt platsen för den tidigare Moriska paviljongen.

Historik och kulturhistoriskt värde

Djurgården med sina nöjesetablissemang är ett av Stockholms viktigaste besöks- och turistmål. Stadsdelen utgör också en av de känsligaste kulturmiljöerna i staden pga. sin arkitektur och ett storslaget parklandskap med en kulturhistoria som vittnar om dess tid som kunglig jaktmark. Hasselbacken 1 ingår i den så kallade Evenemangsparken på Västra Djurgården. Med sin placering på höjden utgör den ett centralt blickfång från flera vyer tillsammans med Cirkus. I stadsmuseets karaktärisering av byggnadsminnet

framhålls att Cirkus ska ses som en fristående byggnad men i ett sammanhang av raden av nöjesetablissemang och villor på Skansenbergets sydsluttning. Hasselbacken ramar in av den omgivande park- och trädgårdsmiljön.

Hasselbacken har en 250 årig tradition som utskänkingsställe, världshus, schweizeri med trädgårdsservering och restaurang. Namnet Hasselbacken på denna rörelse är känt från 1765. 1853 inrättade källarmästare W Davidsson en restaurang i G Michaelssons sommarnöje som han låtit uppföra efter inköp 1836. Hasselbacken hade sin storhetstid under slutet av 1800-talet då restauranganläggningen bestod av flera serveringar som Gubbhyllan och Moriska paviljongen samt en musikpaviljong.

Fastigheten är markerad med blått på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta. Det betyder att fastigheten har ett synnerligen stort kulturhistoriskt värde. För blåmarkerade fastigheter kan PBL (Plan- och bygglagen) 8:e kap, 13, 14 och 17 § tillämpas, vilket innebär att bebyggelsen inte får förvanskas, att underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadens kulturhistoriska värden, att underhållet ska utföras så att de särskilda värdena bevaras, att ändringar ska utföras varsamt och med hänsyn till byggnadens karaktärsdrag samt med tillvaratagande av byggnadens kulturhistoriska värden.

Översiktsplan

Djurgården omfattas av den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken (FÖP 2009). Evenemangsparken pekas ut som ett av Stockholms viktigaste besöksmål som bör tåla vissa förändringar och kompletteringar, under förutsättning att dess grundläggande karaktär och kulturhistoriska värden bevaras.

Nationalstadsparken

Hasselbacken 1 ligger inom Nationalstadsparken och skyddas enligt 4 kap 7 § Miljöbalken som föreskriver att "Inom nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas." Även av länsstyrelsens vård- och utvecklingsplan för delområdet framgår att utveckling ska ske med respekt för kulturhistoriska värden.

Synpunkter på förslag

Stadsmuseet ser det som positivt att Hasselbacken kan fortsätta att utvecklas för nöjeslivet i Evenemangsparken och museet anser att platserna är lämpliga för nya byggnader då de har historisk hävd.

Hasselbacken och evenemangsparken är ett av Stockholms viktigaste besöksmål. Med sin placering på höjden utgör den ett centralt blickfång från flera vyer. Miljön är en av de mest identitetsskapande och känsliga på Djurgården. Föreslagna hotellpaviljonger är arkitektoniskt formstarka och redovisar en gestaltning och utformning som avviker från det historiserande uttrycket i den befintliga anläggningen.

Gestaltning, höjder och volymer är fastlagda i den antagna detaljplanen. Ansökan följer byggrätterna och planbestämmelserna varför utrymmet för synpunkter är begränsat. Museet anser att paviljongerna håller en hög arkitektonisk kvalitet. Museet har dock tidigare anfört att gestaltningen borde samspela mera än kontrastera mot befintlig arkitektur då hotellpaviljongerna i dubbel upplaga riskerar att överrösta anläggningens historiserande uttryck vilket är ett bärande värde i kulturmiljön. Paviljongerna smälter fint in i parken under den lövade säsongen och de underordnar sig träden, vilket framgår av gestaltungsprogrammet att de ska göra. Under resten av året kommer de emellertid att framträda i hög grad.

Byggnaderna har reducerats betydligt sedan samrådsskedet vilket är positivt. Museet ser det inte som meningsfullt att förorda en ytterligare minskning av skala och volymer av paviljongerna i sin nuvarande utformning, då det inte med säkerhet kan sägas gagna kulturmiljön.

Stadsmuseets samlade bedömning är att föreslagna hotellpaviljonger kan tillstyrkas. Förslaget följer syftet med detaljplanen och bestämmelserna i den.